N°. 13

A°. 1835.

DONDERDAG DEN 12den FEBRUARIJ.

SURINAAMSCHE COURANT.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 7 December.

Het door den minister van koophandel, Heer *Duchâtel*, gedurende zijn eerste ministerie hernieuwde commerciele onderzoek, heeft des te meer belang gewekt, daar in hetzelve niet alleen de oude maar steeds gewigtige strijd van handel- en fabrijkanten herleefde, maar ook de staatspartijen in hetzelve de zucht van het ministerie meenden te herkennen, om het zoogenaamde liberale stelsel voort te zetten en daarbij ook Engeland te believen, zelfs ten koste der wezenlijkste belangen van ons eigen vaderland. In dit vermoeden schijnt het volgende artikel opgesteld te wezen, hetwelk in een der jongste nommers van de *Gazette de France* gelezen wordt.

OVERZIGT VAN HET ANTI-COMMERCIEEL ONDERZOEK.

Het anti-commercieel onderzoek begon eenen der voornaamste takken van de Fransche nijverheid, dien der katoenen garens en lijnwaden, aan te tasten, toen het door die zonderlinge beurtwisselingen van ministeriele doodsangsten, miskramen en herlevingen afgebroken geworden is. Deze tusschen-regering heeft den tijd gegeven om de bekendmaking der verhooren en der antwoorden op de circulaire voor het daglicht te brengen.

Zonder te willen beproeven, vooruit te beoordeelen wat de bedoelingen der toekomstige ministers wezen zullen, want wie weet wie dezelven zullen zijn en hoeveel er nog, zelfs eer het jaar 1834 ten einde loopt, elkander vervangen zullen, nemen wij deze afbreking te baat om de beoordeeling van het enquete te voltooijen en er het overzigt aan te leveren in den staat waarin de Heer *Duchâtel* dit onderzoek aan zijnen opvolger, den Heer *Teste* gelaten heeft, en waarin de Heer *Teste* het weder aan zijnen opvolger, den Heer *Duchâtel*, of wie het wezen moge, heeft opdragen.

In ons laatste artikel hebben wij kennis gegeven van de klagten en beschuldigingen der fabrijkanten van katoenen lijnwaden, katoen-wevers en katoendrukkers van Tarare en Lijon tegen de katoen-spinners, en hunne vordering tot het onverwijld opheffen der verbodwet van invoer tegen de vreemde katoenen garens, met in de plaats stelling van een trapsgewijs verminderend invoers-regt van 4 fr. 40 c. per kilogram.

De Heer *Leutner*, fabrijkant van neteldoeken, is zijne berekeningen tegen de berekeningen der spinners komen voorstellen; hij heeft zich tot de echo gemaakt van de tegen hen door de fabrijkanten van Tarare en Lijon ingebragte beschuldigingen; hij is zoo ver gegaan van te zeggen: *de spinners zijn aan de zegekoets der onwetendheid geketend!* eene belagchelijke beeld-spraak die niets bewijst dan de onbeleefdheid en kwaden smaak van hem, die dezelve tegen kunstbroeders gebruikt.

De Heer *Leutner* heeft de vordering eener onverwijlde opheffing der verbod-wet tegen de garens vernieuwd en tezelfder tijd het handhaven der verbodwet op de lijnwaten, neteldoeken en gedrukte katoenen van zijne fabrijk en van de fabrijkaadje zijner stad Tarare.

De katoenspinnerijen van Vlaanderen en den Elzas hebben verdedigers gevonden in de Heeren *Mimerel*, *Roman*, *Isaac Koechlin*, *J. Hartman* en *Schirmer*, door de steden Rijssel, Roubaix, Turcoing, Straatsburg, Colmar, Mulhausen, Douai en Calais afgevaardigd, om derzelver regten te doen gelden, derzelver wenschen te kennen te geven; inzonderheid om de handhaving der verbodwet tegen de katoenen garens en lijnwaden te verlangen.

De Heeren *Albert*, *Smith*, *Vaillant* en *Némorel* hebben ook nog voor de tulles het handhaven der verbodwet verlangd.

De Heeren *H. Barbet*, *Caumon*, *Isare*, *Cuignard* en *Lamarchand*, door de kamer van koophandel van Rouaan afgevaardigd, hebben almede het verbod gevraagd ten behoeve der katoenen lijnwaden, welke in Normandije vervaardigd en gedrukt worden.

Die afgevaardigden van zoo vele steden en provincien zijn dus eenstemmig in het verlangen der handhaving van de verbodswet tegen de buitenlandsche katoenen garens lijnwaden; zij klagen zelfs over de sedert den eersten September bepaalde toelating der fijne garens n°. 143 en daarboven, tegen een regt van 7 fr. 75 c. per kilogram. Sommigen vragen, dat het verbod hersteld, anderen dat het regt op 11 fr. gebragt moge worden.

In het begin van zijn verhoor heeft de Heer *Némorel* eene drangreden gebezigd, op welke hij zeer schijnt gerekend te hebben. Hij heeft in ernst eene *ministeriele belofte* ingeroepen. De zaak is iets zeldzaams; wij willen hem zelven laten spreken.

»Toen er questie was van het opheffen der verbodwet tegen de katoenen garen van n°. 143 en daar boven, gaven de Heeren *d'Argout* en *Thiers*, die elkander in het ministerie van koophandel waren opgevolgd, in tegenwoordigheid der tol-commissie uit de kamer van afgevaardigden, de stellige belofte, dat zoo men al de hand legde aan de tot nog toe door de fijne nommers verkregene bescherming, zij ons over de lagere nommers zou blijven. Alvorens men onderzoeke of een ontwerp nuttig zij, moet men weten of het regtvaardig is. Nog niet langer dan twee maanden zijn verloopen sedert de verbodwet op de fijne katoenen garens opgeheven is; wij hebben op de gegeven belofte moeten rekenen. Zou het dienvolgens niet ook schijnen dat deze belofte van toepassing moest zijn op de lijnwaden met garens van de verbodene nommers vervaardigd; want ofschoon zij tot weefsels vereenigd zijn, blijven het steeds dezelfde garens, en zou het niet eene woordbreuk wezen, wanneer men derzelver invoer veroorloofde?

»De belofte, waarvan ik sprak, is in tegenwoordigheid der commissie tot de tollen uit de kamer der afgevaardigden gegeven. Ik zou ten dezen de woorden zelve kunnen aanhalen, welke de Heer *d'Argout* gebruikt heeft. Op de vrees, welke ik hem te kennen gaf betrekkelijk het invoeren der katoenen garens, antwoordde hij mij: »Wij zullen het kraantje een weinig opendraaijen, *maar zoo hetgeen er uit moest komen u nadeelig was, zou het weldra weder toe zijn.*"

Gelijk men verwachten moest, heeft de minister geloochend, wel niet de daadzaak van het geven der belofte, dat was ondoenlijk, de tol-commissie was getuige geweest; maar hij heeft de waarde der belofte ontkend.

Een jaar geleden had de Heer *d'Argout* beloofd, het *kraantje* der buitenlandsche waren niet te ver te zullen openzetten, en, was zulks noodig, het te zullen sluiten; dit kraantje is overgegaan in handen van den Heer *Thiers*, daarna in die van den Heer *Duchâtel*, die het opendraaijen wilde toen hij het aan den Heer *Teste* heeft overgegeven, die het hem thans terug geeft, zonder den tijd gehad te hebben het aan te roeren.

De Heer *Duchâtel*, thans meester der kraan, zal haar willen openzetten, zonder acht te slaan op de beloften van zijnen vijfden voorganger.

Een der voordeelen van de ministeriele wankelbaarheid is, naar het schijnt, de regering van hare belofte te ontheffen. Vijf ministers van koophandel in één jaar, alle naar willekeur de kraan der vreemde koopwaren openende en sluitende! Welke zekerheid kan op deze wijs de Fransche nijverheid in de tolwetten en het tolstelsel vinden?

De Heer *Mimerel* en de andere afgevaardigden, hebben niet nagelaten ernstigen drangredenen dan de beloften van den Heer *d'Argout* te doen gelden.

De katoenbearbeiding is een onmetelijke tak van nijverheid, zij bezigt jaarlijks voor 110 millioenen aan grondstof; zij verspreidt meer dan 600 millioenen aan loonen, en minstens over meer dan 600 werklieden en fabrijkanten.

Het katoen spinnen deelt hiervan voor de helft; weven en drukken voor de wederhelft.

Het schijnt uitgemaakt, dat het katoen spinnen in Frankrijk 28 percent duurder te staan komt dan in Engeland en 20 pct. duurder dan in Zwitserland. Dit verschil levert de reden van het verzoek der wevers van Tarare, om zich van Engelsche of Zwitsersche garens te mogen voorzien. Ondertusschen is de Fransche spinnerij op den weg van vervolkomening en prijsvermindering. Het n°. 150 dat in 1819 op 16 fr. het kilogram te staan kwam, kost nog slechts 9 fr. Een el neteldoek, dat in 1814 voor 18 fr. verkocht werd, kost thans niet meer dan 2 fr. 25 c.

De Heer *Mimerel* ondervraagd geworden, zijnde omtrent de uitwerking, welke een in plaats van het verbod gesteld beschermend regt van 30 pct. zou kunnen hebben, heeft het volgende ten antwoord gegeven:

»Welk ook het regt zij, dat gij oplegt, uw doel zult gij nooit bereiken. Is het regt zwaar, zoo zal de fraude het ontduiken; hoe hooger gij den slagboom stelt, hoe gemakkelijker men er onder

heen zal kruipen. De proef daarvan heeft men ten aanzien der fijne katoenen garens gehad; men had gedacht dat, wanneer men daarop een regt van 7 en 8 fr. per kilogram legde, de katoenen garens, in Frankrijk gesponnen, denzelfden aftrek als te voren zouden vinden; men heeft zich grootelijks bedrogen; men heeft niet anders gedaan dan ons de fabrijkaadje tegen de ordonnantie, welke reeds in de maand September 1834 den wettigen invoer heeft doen plaats hebben, die eerst in Junij 1835 moest plaats hebben; maar ik heb gezegd, dat toen men van ons verlangden, dat wij eene proeve leveren zouden, wij katoenen garens hebben ten toon gesteld, die zeer fraai geoordeeld zijn. Men heeft aan onze fabrijkanten, den eenen den gouden, den anderen de zilvere medaille toegekend. Men heeft gezegd dat dit nuttig bestede, edele aanmoedigingen waren; maar naauwelijks te huis gekomen, heeft die gene onzer bekroonden, die de gouden eerpenning gekregen had, zijne fabrijk moeten sluiten en entrepot-houder moeten gaan worden van *Engelsche katoenen*.

„Deze eerste daadzaak zou, naar het schijnt, toereikend moeten wezen, om te doen zien dat een beschermend regt nimmer de uitwerking eener verbodwet heeft, want het is onbetwistbaar en ook nimmer betwist geworden, dat wij onder de werking der verbodwet 500 weefgetouwen tot de vervaardiging van tulle gaande hielden, en een onderzoek in onze fabrijken zou zonder tegenspraak bewijzen, dat wij tegenwoordig tot dat gebruik geen katoen en garen meer leveren.

„Klimmen wij hooger op, en gaan wij tot het traktaat van 1786, zoo zullen wij zien, hoe de productie in Frankrijk door dat traktaat geleden, hoe het regt, dat men beschermd noemde, niets beschermd heeft.

„De staat van ellende, waarin de Belgische werklieden vervallen zijn, sedert de Hollandsche markt voor hen gesloten geworden is, is zielsbedroevend. Wil men een dergelijk lot aan de Fransche werklieden voorbereiden.

„Men telde te Gent 60 stoommachines, men zag er de schoonste konst-fabrijken, pas de revolutie Belgie en Holland van een gescheurd, en den Belgen de markt, die hun vertier leverde, ontnomen heeft. De Belgische fabrijkwerkers zijn thans in de diepste ellende verzonken; pauperism (gedwongen armen-bedeeling) vereert het land. In elke gemeente wordt jaarlijks een overslag gemaakt van hetgeen de armen noodig hebben. De notabelen komen vervolgens bijeen en leggen aan ieder eigenaar op, wat hij bijdragen moet. De pastoor leest in de kerk de opgemaakte lijst af, en die betaling weigerde, zou voor de volkswraak blootstaan."

Zie daar de weldaden der revolutien.

De Fransche tulle-fabrijkanten, eene nijverheid, die 50,000 werklieden bezig houdt, aan welke de Heeren *Smith, Vaillant,* en *Monnerot* de vertegenwoordigers zijn, verklaren dat de Fransche tulles op 35 fr. te staan komen, terwijl de Engelsche tulles slechts 19 fr. het kilogram kosten. Geen regt kan tegen dit verschil van 58 percent opwegen; verbod is onontbeerlijk.

De stad Rouaan, de fabrijkanten van gedrukte katoenen, onder den naam van Rouennerie bekend, vertegenwoordigd door de Heeren *Caumont, Cuignard, Isaac, Bemarchand* en *H. Barbet*, maire en lid van de Kamer der afgevaardigden verlangen de handhaven van het verbod, hetwelk hunne nijverheid tegen de Engelsche mededinging beschermt.

Die tak van nijverheid gebruikt 125,000 inwoners en profiteert jaarlijks 105 mill.

Volgens de berekeningen van den Heer *H. Barbet*, kan een Engelsch fabrijkant 100,259 fr. winnen op den prijs, waarop 50,000 stukken gedrukte katoenen den Rouaanschen fabrijkant te staan komen. Hij roept uit: „Wie kan aan zulk eene mededinging het hoofd bieden?" en besluit met deze woorden:

„Wierd het verbod opgeheven, zoo zouden de Engelschen hunne stoffen op de tot den verkoop bestemde tijden overzenden; men zou magazijnen van Engelsche waren zien oprigten nevens onze magazijnen. Zij zouden hunne fabrijkaadje naar onzen smaak trachten in te rigten, en zij zouden des te gemakkelijker aftrek voor hunne goederen vinden, daar zij prijzen stellen kunnen verre beneden de onze.

„Men moet hierbij voegen dat de opheffing van het verbod, aan Engeland en aan de andere natiën gelegenheid verschaffen zou, om den te grooten overvloed hunner fabrijkwaren, in oogenblikken van crisis te hunnent, bij ons over te storten. Deze gelegenheid zouden zij des te zekerder te baat nemen, daar wij hun zeer nabij gelegen zijn en zij in zeer weinig tijds hunne operatien gerealiseerd zouden hebben. Welk Fransch manufacturier zou, onder zulk eene vrees die groote operatien durven ondernemen, welke alleen de gelegenheid geven om tegen lage prijzen te vervaardigen? Wie der kapitalisten is er die zijne kapitalen aan industriëlen zou durven toevertrouwen, tegen welke zij toch reeds weerzin gevoelen.

„Wanneer de buitenlanders eene groote hoeveelheid waren, van welke zij zich ontdoen willen, op ons grondgebied storten, wat zal dan het lot der Fransche fabrijkanten worden?

„Onder zoo nadeelige omstandigheden zullen zij moeten bezwijken, dan zal het werkvolk zonder loon zijn, en men zal, door aan een zoogenaamd liberaal stelsel toe te geven, aan talrijke huisgezinnen arbeid en brood ontnomen hebben. Zie daar, Mijne Heeren, hetgeen gebeuren zal, zoo men, in de tegenwoordige omstandigheden, uit het prohibitieve stelsel wil treden. *Is dit arbeiden om den toestand van het werkvolk te verbeteren?* Neen, Mijne Heeren, waarlijk neen. *Zij die deze leer prediken zijn deszelfs wreedste vijanden.* Het is de Heer *Henri Barbet*, maire van Rouaan en afgevaardigde van het prisesmidden, welke die waarschuwing aan de regering geeft. Zal men hem beschuldigen, dat hij de Rouaansche werklieden wil opruijen?

„De manufacturiers van Rouaan hebben verleden jaar gezegd en blijven herhalen: *„Wat de Engelschen wenschen te verkrijgen, moeten de Franschen schroomen te verleenen.*"

Want, wat de regering en ook tegen zegge, die fabrijkanten blijven hardnekkig, achter haar commercieel enquete, de hand van Engeland zien.

De pru d'hommes van Rouaan besloten aldus hunne deliberatie:

„Wij geven onze goedkeuring aan alle „middelen, welke de afgevaardigden van „den Rouaanschen handel dienstig mogten „achten te bezigen, om *allen, zelfs deels-„wijze invoer* van vreemde wollen, ka-„toenen of zijden lijnwaden te weerstaan."

Een ernstig tusschenkomend voorval heeft de eentoonigheid dier verhooren afgebroken. De directeur-generaal der douanen had, zonder een woord te spreken de fabrijkanten zich herhaalde malen over het binnen sluiken van vreemde garens en lijnwaden hooren beschuldigen. Een hunner zulks uitvoeriger gedaan hebbende, nam de directeur-generaal hem bij het en eischte dat hij aanklager der sluikers en spion der douanen worden zou. Hij gaf ten antwoord dat hij zaken en geene *personen* verklaagde. De douane, zeide hij heeft twintig duizend gewapende oppassers en twintig milliqenen geld tot haar gebruik. Dit zijn middelen, genoeg om haren pligt te doen.

(*Amsterd. Courant.*)

ADVERTISSEMENTEN.

☞ ALGEMEENE VERGADERING van het DEPARTEMENT *PARAMARIBO*, der MAATSCHAPPIJ: *TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN*, op Maandag den 16den Februarij 1835, des avonds ten 7½ uur, in de zaal van de Loge CONCORDIA.

VOORLEZING: Mr. H. R. HAIJUNGA.

BALLOTAGE: De Heeren C. G. FRENCKEL en A. F. GERBEMAN.

(8380) TRANPORTEN.

Den 20 Januarij 1835, M. A. KEIJSER, Vendumeester, aan J. ZAAL, als Thesaurier van het Genootschap ten doel hebbende de uitbreiding van het Christendom onder de slaven, van de Plantagie *Charlottenburg*, gelegen aan de rivier *Cottica*, ter linkerhand in het opvaren tusschen de Plantagien *Leverpool* en *Beekvliet*, met de daaraan verbondene zeven koppen Slaven.

Den 30. TINA van FRANCKE, aan JACOB EMANUEL ARON, van het Huis en Erf, aan de *Zwartenhovenbrugstraat*, L[a]. D. N[o]. 420.

Den 7 Februarij. J. DE JAGER Ez. qq., ANNA GEERTRUIDA TALBOT, thans Huisvrouw van J. C. S. CRNTEN, te *Amsterdam*, aan RUDOLPHE LE CHEVALIER, van de helft der Plantagie *Slootwijk* c. a., gelegen binnen deze Kolonie.

HIJPOTHEEK.

Den 6 Februarij 1835, S. A. WITTERING, qq. WM. YOUNG, te *Londen*, Eerste Hijpotheek, ten behoeve Gebroeders WITTERING, te *Amsterdam*, te vestigen op de Plantagien *Domburg* en *Petersburg*, gelegen in de rivier *Suriname*.

Paramaribo den 9 Februarij 1835.

W E N T H O L T,
fung. Griffier.

☞ Aanstaande Zaturdag den 14den dezer, des morgens om *half zes*, zal de *gewone Exercitie met de Brandspuiten* N°. 2, 3 en 4 plaats vinden.

Paramaribo den 10 Februarij 1835.

De Opperbrandmeester,
H. G. ROUX.

(3470) M. A. KEIJSER zal Vrijdag verkoopen: Provisien en Stukgoederen; Bakkeljaauw in peekel, Zalm in tonnen, Smeerkaassen, Brandsuiker, Glas- en Aardewerk; gezaagde Houtwerk, Kopie Beslagplanken; Wijn in kisten; en Meubelen.

(3815) M. E. GEERKN, Kastelijnesse der nieuwe opgerigte *SURINAAMSCHE SOCIETEIT*, heeft de eer de Heeren Leden te verwittigen dat dezelve geopend is sedert den 9 dezer.

Paramaribo den 11 Februarij 1835.

(3834) T. KAAS is voornemens binnen kort te vertrekken.

(3818) De minderjarige D. J. J. MENS, vertrekt.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 7 dezer, de Noord-Amerik. Brik *Spartan*, Kapt. R. G. STANWOOD, van *Boston*.

UITGEKLAARD.

Den 9, het Schip *Noord-Holland*, Kapt. H. K. RULIL, lading: 463 vaten Suiker, 77 balen schoone en 4 dito vuile Katoen, 5 balen heele en 1 dito gebr. Koffij.

Den 10, het Schip *de Vrouw Catharina*, Kapt. T. LANGE, lading: 358 vaten Suiker en 15 balen schoone Katoen. — Beiden naar *Amsterdam*.

Gedrukt te *Paramaribo*, bij de ERVEN J. BRINK